

Emlékezés egy elfelejtett belsőépítészre

TÓTH LAJOS (1932–2017)

TÓTH Lajos: Bár, Avar Szálló, Mátrafüred | Lajos TÓTH: Bar, Avar Hotel, Mátrafüred | 1976

Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

1960-ban, amikor elvégeztem az Iparművészeti Főiskolát és a Kereskedelmi Tervező Irodában (KERTI) kezdtem dolgozni Mikó Sándor műtermében, a mellettem lévő rajzasztalnál ült Tóth Lajos. Nem ismerem korábban, ugyanis ő nem járt a főiskolára, hanem a technikai érettségi után 1950-ben kezdte a pályát a Középülettervező Vállalatnál (KÖZTI), a legendás Kaesz Gyula műtermében, Flach János mellett. Ma már meg vagyok győződve arról, hogy az ő iskolája ezek mellett, a korszak legjobb tervezői mellett többet ért, mint a főiskola őt éve, ahol a felejtendő rész mintegy kétharmad lehetett... Azok a régi mesterek mind szellemileg, mind

a mesterség tekintetében bizonyára jobbak voltak, mint a fiatalabb utódaik – tisztelet a kevés kivételnek. Tóth Lajos mesélte, hogy Flach János annyira maximalista volt, hogy például egy szék műhelyrajzát (1:1 léptékű részletterv) egy vonalvastagságnyi eltérés miatt is át kellett rajzolni. No meg „János bácsi” nem nagyon szeretett hazamenni, sokáig maradt az irodában, és nem illett senkinek hazamenni addig, amíg ő ott volt. És ő sokáig ott volt, a fiatalok pedig annyira tisztelték a mestert, hogy nem merték megmondani neki, szeretnének elmenni a munkaidő lejártakor. Volt olyan fiatal munkatárs, aki 1956-ban azért ment el külföldre, mert nem mert szólni...

TÓTH Lajos: Hall, SZOT-szálló (ma Hunguest Hotel Flóra), Eger | Lajos TÓTH: Lounge, SZOT Hotel (today Hunguest Hotel Flóra), Eger | 1989
 Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

Ezek a legendák. De az biztos, hogy Tóth Lajos olyan képzést, gyakorlatot szerzett ezekben az években, ami egész pályafutását meghatározta.

a műemlékké válás előtörténete. Néhány év után ismét jött a munkahelyváltás, a SZÖVTERV (Szövetkezeti Tervező, Kivitelező és Üzemszervezési Vállalat). Ez a szövetkezetek irodája volt, valamivel szabadabb légkörű helyzetben, néhány kiváló építész társaságában, itt dolgozott Makovecz Imre is, akinek már akkor is jelentősen érezhető volt a hatása mindannyiunk tevékenységére. Ez a váltás 1963-ban történt, Tóth Lajos ott is maradt egészen 1992-ig, nyugdíjazásáig.

TÓTH Lajos: Ildikó szoba, Budapesti Nemzetközi Vásár
 Lajos TÓTH: Ildikó room, Budapest International Fair | 1968
 Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

1955-ben ment a KERTI-be. Ez az iroda szinte kizárólag kereskedelmi és vendéglátóhelyeket tervezett, a Belkereskedelmi Minisztérium felügyelete alatt. Ha azt tekintjük komoly mércének, hogy melyik munkánk állta ki az idő próbáját, vagyis fellengzősen fogalmazva, sikerült-e maradandót alkotnunk, hát aligha. Az ok természetesen sokrétű, maga a műfaj, az üzletek és vendéglátóhelyek nem arról nevezetesek, hogy évtizedeken, sőt évszázadokon át változatlanul megmaradnak – és a korszak, az úgynevezett modernizmus silánysága, amely jellemző volt ezekre az évekre, amúgy sem volt

TÓTH Lajos: Ildikó szoba, Budapesti Nemzetközi Vásár
 Lajos TÓTH: Ildikó room, Budapest International Fair | 1968
 Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

TÓTH Lajos: Igazgatói iroda, ajánlati terv | Lajos TÓTH: Director's room. Proposed design | 1981

Repró: Nagy Norbert

Munkáit mind felsorolni lehetetlen, rengeteget dolgozott. Néhány jelentős tervét azonban megemlítem: Halászbástya étterem, Budapest; Avar Szálló, Mátrafüred; Birka csárda az E5-ös út mentén, Tatabánya közelében (Makovecz épülete volt); Thermal Hotel Margitsziget, Budapest; Skála Budapest Szövetkezeti Nagyáruház, Budapest; Arrabona Áruház, Győr.

Az évek során hét bútorpályázaton vett részt, mind-egyiken eredményesen.

TÓTH Lajos: Skála Budapest Szövetkezeti Nagyáruház, Budapest XI.

Lajos TÓTH: Skála Budapest Cooperative Department Store, Budapest XI 1976

Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

TÓTH Lajos: Halászbástya bár, Budapest I.

Lajos TÓTH: Halászbástya Bar, Budapest I | 1968

Repró: Nagy Krisztina / MÉM MDK Magyar Építészeti Múzeum

És végül, hogy miért írtam le azt a szót Tóth Lajossal kapcsolatban, hogy „elfelejtett”. Mert a szerény, visszahúzó, nem erőszakos, nem törtető, a képességeikkel, tudásukkal, műveltségükkel nem tüntető emberek sorsa ez.

Remélem, hogy ha a boldogabb vadászmezőkről letekint, némi örömet okozunk neki azzal, hogy hagyatékát, gazdag életművének tervanyagát a Magyar Építészeti Múzeum napjainkban befogadja. Kiváló, szeretni való igaz barátként emlékezem volt főnökömre, kollégámra, Tóth Lajosra.

MEZEI Gábor
belsőépítész

A képeket a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ bocsátotta rendelkezésünkre.